

Vojno poročilo št. 632: Neprestani letalski uspehi v Afriki

Uradno vojno poročilo št. 632. pravi:

Pri Mekiliju spopadi med patrolami. Skupina naših lovskih letal pod poveljstvom kapitana Danteja Ocarsa je v strmoglavih poletih z velikim zagonom in odločnostjo napadla letališče Akroma (vzhodna Cirenaika), kjer je bilo 15 angleških letal. Med različnimi napadi so bila s strojnimi razbita vsa letala, barake in avtomobilska vozila so bila zažgana, čete pa pogane v beg. Vsa naša letala so se vrnila.

Nemška letala so v bitki sestrelila tri letala, četrt pa so uničila na tleh.

Dve angleški trgovski ladji, ena velika in ena srednje tonaže, sta bili bombardirani in potopljeni v vzhodnem Sredozemlju.

Nemška letala so pogosto in hudo bombardirala vojaške cilje na Malti in so med drugim zažgala na tleh šest angleških letal.

Nemški obračun za vzhodno bojišče od 1. januarja do 20. februarja

Hitlerjev glavni stan, 24. februarja. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje nemško vojno poročilo:

Na vzhodu je sovražnik na več odsekih ponovil brezuspešne napade in je pošiljal svoje sile brez ozira na izgube v boj.

Pri zadnjih napadih v donški kotlini in na severnem odseku vzhodnega bojišča je bilo hudo zadetih 26 sovjetskih vlakov. Sovražnik je izgubil na vzhodnem bojišču 47 letal.

Od 1. januarja do 20. februarja 1942 je bilo na vzhodnem bojišču ujetih 56.806 sovjetskih vojakov. Krave izgube sovražnika mnogokrat prekašajo število ujetnikov.

V istem času je bilo zajetih ali uničenih 960 tankov, 1789 topov in več kakor 8000 vozil vseh vrst. Nadalje je bilo pri letalskih napadih na sovrznikovo zaledje uničenih mnogo tankov, topov, vlakov itd.

Sovjetsko letalstvo je izgubilo v istem času 699 letal, 159 jih je sestrelilo protiletalsko topništvo, 331 pa jih je bilo sestreljenih na tleh. Nasproti tej izgubi 1189 sovražnih letal znaša izguba nemških letal 127.

Načelnik nemškega generalnega štaba na uradnem obisku v slovaški prestolnici Obisk je dokaz, da v novi Evropi ni nobene razlike med velikimi in malimi narodi

Bratislava, 24. februarja s. Včeraj zjutraj je dopotoval v Bratislavo načelnik nemškega glavnega generalnega štaba maršal Keitel, ki sta ga na Slovaško povabila vlada ter vojni minister general Čatloš. Slavnega gosta, ki so ga spremljali visoki častniki iz vrhovnega poveljstva, so na postaji v Bratislavi sprejeli zastopniki slovaške vlade ter diplomatski zastopniki prijateljskih in zaveznških držav. Ko je nemški poveljnik pregledal častno četo ter oddelke nemške vojske na Slovaškem, je odšel v predsedniško palačo. Tam ga je sprejel predsednik republike, s katerim je imel dolg in

priserčen pogovor.

Slovaški tisk kar najmočneje poudarja pomen tega dogodka in podčrtava, da gre za nov dokaz orožnega bratstva med mlado slovaško državo ter med veliko Nemčijo, bratstvo, ki je posvečeno s krvjo v boju zaper skupnega sovražnika. To je tudi jaseen dokaz vsem nejevernim, da hierarhični red v novi Evropi ne pozna nobenih razlik med velikimi in malimi narodi.

Maršal Keitel je včeraj obiskal predsednika slovaške republike dr. Tisa ter predsednika slovaške vlade in zunanjega ministra dr. Tuko.

Vrhovni poveljnik madžarske vojske na posvetih v Bolgariji

Sofija, 24. febr. s. Včeraj je dopotoval v Sofijo na tridnevni uradni obisk načelnik glavnega stana madžarske vojske general Szombathelyi. Spremljajo ga še štiri drugi generali. Madžarskega gosta je na postaji sprejel načelnik bolgarskega generalnega stana general Lukaš, razen njega pa še poveljnik sofijske posadke, madžarski poslanik v Sofiji ter zastopnik bolgarskega zunanjega ministra. Pri prihodu so bili navzoči tudi italijanski,

nemški in japonski vojaški odposlanec.

Načelnik madžarskega glavnega stana je včeraj obiskal predsednika bolgarske vlade, zunanje ministra in vojnega ministra. Vojni minister general Daskalov je madžarskemu gostu snoči priredil slovesno večerjo. Danes se bo vrhovni poveljnik madžarske vojske udeležil v Sofiji vojaške parade, jutri pa bo obiskal glavne vojaške naprave na deželi.

Nemški zimski odpor je zdaleč prekosil vse uspehe lanskih uničevalnih bitk in razočaral Stalina in Angleže

Berlin, 24. februarja. s. Za obletnico ustanovitve sovjetske vojske je Stalin izdal dnevno zapoved. V tukajšnjih pristojnih krogih ugotavljajo, da v dnevi zapovedi ni zaključnega pregleda zimske ofenzive, kakor sta ga napovedali sovjetska in angleška propaganda. To je posebno čudno in v nekem oziru značilno, če upoštevamo, da so Nemci v nasprotju s tem objavili pregled veličastnih uspehov, ki so jih nemške sile dosegle v drugem obdobju zimskih bojev.

Stalin je ponovno poudaril, da je zmaga gotova, a hkrati je podčrtal, da zmaga ni od visna od trenutnih taktičnih uspehov, marveč od tega, kako bo možno v vedno večji meri pošiljati na bojišče ljudi in orožje. Z drugimi besedami: Rusija mora nujno rešiti težave, ki jih ima z izdelavo orožja, vrh tega pa še za-

htevati pomoč od zaveznikov. Iz tega je razvidno, da je Stalinovo prepričanje v zmago vse drugo ko trdno.

Sicer pa — pripominja list Nachtausgabe — začasni pregled vojskovanja na vzhodnem bojišču, ki ga je objavilo nemško vrhovno poveljstvo, najbolj jasno prikazuje, kakšno je Stalinovo dnevno povelje.

Ze včeraj je ameriški vojni minister Stimson poslal Stalinu brzojavko čestitk in poveljevanja junaških dejanj rdeče vojske. Tudi Anglija je sovjetski vojski posvetila ves teden proslav. Vse te nade — pravi list — pa so se bedno razblinile, ko je nemško vrhovno poveljstvo objavilo svoje poročilo.

Anglija je upala, da bo z uspešno zimsko ofenzivo, ki naj bi odločilno oslabilo udarno silo nemške vojske in Rusom prinesla hrupne

Japonsko izkrcanje na otoku Baliu

Četrti celodnevni napad na holandski otok Javo — Potek bojev na birmanski fronti

Singapoore, 24. febr. s. Iz novic, ki jih oddaja radio v Bataviji, zavezniki priznavajo, da so japonski oddelki zasedli Denpasar na jugovzhodni obali otoka Baliu.

Tokio, 24. febr. s. Japonsko vrhovno poveljstvo sporoča, da so japonski oddelki 19. februarja docela zavzeli Denpasar na jugovzhodnem koncu otoka Baliu.

Tokio, 24. febr. s. Agencija Domei poroča, da je velik oddelek japonskih bombnikov včeraj že četrti dan bombardiral otok Javo. Sestrelil je 23 nasprotnikovih letal, med njimi 17 velikih letal. Na tleh pa je bilo zažganih še drugih 7 letal. Eno letalo vrste »Blenheim« je bilo sestreljeno ob južni obali Sumatre, zažgane so bile vojašnice in skladišča na letališču v Bandoengu. Hkratu so spremelovalna lovka letala začela biti boj s 14 nasprotnikovimi letali. Ker so bile pri bitki navzoče zelo velike skupine oblakov, ni bilo mogoče ugotoviti nasprotnikovih izgub.

Bangkok, 24. februarja. s. Angleška brzojavna poročila iz birmanske prestolnice Rangoon pravijo, da se je položaj v zadnjih 24 urah hudo poslabšal. Izdani so bili potrebni ukrepi za primer, če bi bilo treba Rangoon zapustiti. Japoncem se je posrečilo prebresti reko Biling na široki črti. Vsi protinapadi jih niso mogli zavreti, da ne bi razširili in utrdili svojih mostičev. Zadnje straže varujejo umik zaveznških čet ob reki Zitang, ki tvori zadnjo obrambno črto, katero je mogoče držati pred Rangoonom. Sedanja bitka se razvija prav malo od tega mesta in sodelujejo v njej na obeh straneh znatne sile.

Tokio, 24. febr. s. Japonski oddelki na Sumatri napredujejo na jugovzhod od letališča Palembang in so včeraj ob 23.30 zasedli Lahad, važno vojaško železniško postajo, ki leži 80 km od gorskega grebena Barison. Ta greben obvladuje južno pobočje otoka Sumatre.

Bangkok, 24. februarja. s. Japonci izpopolnjujejo zasedbo Sumatre, in lahko se reče, da otok daje jamstvo v japonskih rokah, ker so njihove čete zasedle važno središče Palembang. Palembang ni samo važen zaradi petroleja, marveč tudi zaradi proizvodnje kavčuka. V Londonu si ne delajo več utvar glede usode tega otoka. Z izgubo Palembanga je bila izgubljena tudi vsa proizvodnja kavčuka in petroleja, ki je bila doslej usmerjena v Anglijo in Ameriko. Celokupna proizvodnja teh surovin je dosegla leta 1939. 3 milijone ton. Večina je bila poslana v Ameriko. Kolikšna te proizvodnje presega japonske potrebe.

Nemško posmrtno odlikovanje za junaškega italijanskega generala

Berlin, 24. febr. s. Hitler je podelil viteški križ reda železnega križa v posmrtno priznanje italijanskemu generalu Ugu de Carolisu, ki se je posebno odlikoval med boji na vzhodnem bojišču. Ko se je divizija, ki ji je zapovedoval on, morala med nekim napadom zaradi silovitega sovjetskega obrambnega ognja ustaviti, je general planil v prvo vrsto, da bi peljal svoje oddelke naprej. Vojaki so se v zagonu ravnali po njegovem vzgledu in so poglali v napad, ki je docela dosegel vse vnaprej določene cilje. Med zmagovitim napadom je, kakor je znano, general de Carolis našel slavno smrt.

Pred tretjo spremembo angleške vlade

Lizbona, 24. febr. s. Komaj je bilo izdano sporočilo o drugi spremembi angleške vlade, že napovedujejo, da bo prišlo najbrž še do tretje spremembe. Domnevajo, da bo sir Archibald Sinclair zapustil letalsko ministrstvo in prevzel važno nalogo v Indiji, kateri velja danes posebna pozornost Anglije prav tako kakor Kitajski.

Silovita eksplozija plinarne v Marseilleju

Marseille, 24. februarja. s. V marseilleski plinarni je prišlo do silovite eksplozije. Število žrtev je večje, kakor so mislili v začetku. Dozdaj so potegnili izpod ruševin 14 mrtvih, 30 hudo ranjenih, veliko pa manj ranjenih. Številne delavce iz plinarne pogrešajo. Zaradi eksplozije se je vsa stavba plinarne podrla.

Napake ameriške politike po svetovni vojni

Zeneva, 24. febr. s. List »Courier de Geneve« se bavi s člankom Henryja Wallacea, ameriškega podpredsednika, ki ga je ta objavil v mesečniku »Atlantic Monthly«. Wallace je zapisal trpke besede o politiki Združ. držav od zadnje vojne. Milijoni Amerikancev cenijo to politiko kot niz usodnih zmot, ki so svet neusmiljeno potegnile v sedanja vojna. Naša država je s politiko osamljenosti, z zaščitni in carinskimi tarifami ter nesmielnimi posojili, pripomogla, da se je vihar sprožil. Kljece sedanje vojne je sejal že prejšnje pokolenje, ki je po svetovni vojni uvedlo pogubne gospodarske ukrepe.

Razprava proti bolgarskim komunistom

Sofija, 24. febr. s. V Asenovgradu se je začela razprava zoper skrivno bolgarsko komunistično organizacijo. Obtožencev je 16. Za osem izmed njih je državni pravdnik zahteval smrtno kazen.

zmage poleti, prebredla tako silno kočljivo leto 1942. London je že mislil, da je izginila nevarnost za srednji Vzhod in da se je otreles morje, ki ga tlačijo zaradi morebitnega vdora na angleški otok. Če bi bila Nemčija oslabiljena, bi Anglosaksoncem ne bilo več težko zbrati svoje sile in opraviti z Japonci. Lepi sen se je razblinil. Srečni potek z japonskih bitk daje najboljše nade za nadaljnje vojskovanje. Izgube, ki so jih pretrpeli boljševiki, so Stalina oropale znatnega dela orožja in divizij, s katerimi je rdeči vladar trdno računal pri pomladanski boljševiški ofenzivi. Hud odpor nemških čet in neprestani njihovi protinapadi izpričujejo premoč, ki zdaleč prekaša vse sijaine uspehe v velikih uničevalnih bitkah lanskega poletja.

Tokio, 24. febr. s. Agencija Domei poroča, da je bilo 18 nasprotnikovih letal uničenih na tleh, naprave na letališču pa zažgane, ko so japonska letala včeraj napadla holandsko letališče Buitenzor, južno od javanske prestolnice Batavije. Nad Batavijo je včeraj priletela velika skupina japonskih letal, ki so se razdelila v dve skupini. Ena je napadla mestno letališče, druga pa letališče Buitenzor.

Ducejeve besede o tem, komu bo usoda dala zmago

Rim, 24. februarja. s. »Piccolo« je objavil naslednji Ducejev članek, ki bo izšel v reviji »Mlada Evropa«. Kdor govori o miru, kadar je domovina v boju za življenje ali smrt, se tem zavestno ali nezavestno služi sovražniku. Ena edina misel mora izhajati iz vseh naših upov: misel in volja k zmagi. Mir bo prišel potem kot naravna in logična posledica zmage in bo tem daljši in plodovitejši čim odločnejši bo poraz naših sovražnikov. Zmagal bo tisti, ki hoče zmagati! Zmagal bo tisti, ki bo lahko razpolagal z večjimi rezervami največje fizične energije. Stotisoči topov vam ne bodo prinesli zmage, če vojniki ne bodo sposobni planiti v naskok, če v določenem trenutku ne bodo imeli poguma odločno stopiti vsem nevarnostim nasproti in pogledati smrti v oči.

Zagotovila sicilskih bojnikov Duceju

Rim, 24. febr. s. Duce je dobil iz Caltanissette naslednjo brzojavko:

Zastopniki bojvniških zvez na Siciliji, ki so se zbrali v prestolnici te osrednje pokrajine, kjer se posebno poveljuje stvarnost doseženih uspehov zlasti na rudarskem in poljedelskem področju, izrekajo svoj trdni sklep, da bodo vdano in plodno sodelovali v bojvniških ustanovah, ki ste jih ustvarili Vi, Duce, da se ojači čimbolj ljubeča vzajemnost med fašistovsko domovino in njenimi sinovi pod orožjem. Zeliyo Vam zagotoviti, da hočejo vedno bolj vztrajati v žrtvi in v čim popolnejši bojvniški disciplini. Izjavljajo, da je vsem Sicilijancem ponos, da so bili poklicani boriti se v prvi bojni črti v tej revolucionarni vojni, ki meče iz tečajev pravice bogataških razredov in si prizadeva uvesti v svetu tisto pravico glede razdelitve dobrin, katero ste razglasili in vztrajno podpirali Vi, ker temelji na neprimerljivi moralni in ustvarjalni sil človeškega napora. Vincere!

Prelekt Paseucci, zvezni tajnik,
Massina, Amilcare Rossi.

Vesti 24. februarja

Med spopadom japonskih in holandskih vojnihi ladij v ožini med otokom Bilijem in Lombokom sta bila dva holandska rušilca potopljena, tretji pa je bil poškodovan, poročajo iz Tokia. Danes bo imela kanadska zbornica sejo, na kateri bodo obravnavali vprašanja narodne obrambe. Pri obravnavi bodo zlasti govorili o obrambi kanadske obale ob Tihem morju. Na Finslem bodo s prvim majem zaprli vse srednje in ljudske šole, in vsi mladeniči, ki so stari nad 15 let, bodo morali o počitnicah oditi na obvezno delo.

Angleška vlada je imenovala dr. Williama Templeja ša novega canterburškega nadškofa, poglavarja anglikanske cerkve. Izdelava sladkorja je v 12 evropskih državah narasla letos od 1.66 na 1.87 milijonov ton, t. j. za 12.07%, brez Italije in Nemčije, navajajo podatki nemškega statista F. O. Lichta.

V Turčiji so ustanovili poseben urad za zunanjo trgovino, kateremu nameravajo zvišati glavnicu od 5 na 10 milijonov turških funtov. S tem denarjem si bodo nabavili živilskih zalog za morebitno stisko. Zaloge bodo enakomerno razdelili v vse pokrajine.

Zveza švedskih učiteljev je začela oster boj zoper pustolovsko književnost, češ, da kviri mladino in jo odvrača od učenja.

Včeraj so odprli železniški most čez Dnjester pri Tiraspolu. Slovesnosti so se udeležili zastopniki romunske in nemške vojske ter guvernerja zasedene Transdnjestrije in Besarabije.

Italijansko-švicarski krožek v Luganu je poslal Duceju večjo vsoto denarja, ki so jo zbrali njegovi člani za sirote junaških branilcev Gondarja.

Da bi čimbolj pospeševala štednjo, je japonska vlada izdala ukrep, da bodo v nekaterih velikih tokijskih gledališčih namesto običajnih vstopnic prodajali hranilne knjižice in bo vsakdo na te knjižice moral doplačati tri jene kot obvezno vlogo na te knjižice.

Nemški poročevalski urad javlja, da je bilo od 15. do 22. februarja uničenih 335 sovjetskih letal, od tega dve tretjini v letalskih bojih. Nemci so pa v tem času izgubili samo 22 letal.

Na južnem švedskem so se včeraj začele velike vojaške vaje, kakršnih v tej državi še niso videli. Uprizorjena bo prava bitka na zasneženih poljanah ob hudem mrazu. Pri njej bodo nastopili smučarji in najrazličnejše tehnične čete, tanki, topništvo ter najmodernejše švedsko orožje.

V Madridu je umrl oče generala Franca v starosti 88 let. Bil je v službi v upravi španske vojne mornarice.

Ameriško mornariško poveljstvo poroča, da je bližje Islandije bila potopljena obalna ladja »Alexander Hamilton« (2141 ton). Rešilo se je samo nekaj mož posadke.

Nekaj zgodbic iz dijaškega življenja

Ljubljana, februarja.

Kdo izmed nas se z veseljem ne spominja raznih zgodbic iz dijaških let. Pozabili smo na vse težave in skrbi, ki so takrat morale našo mlado dušo, vsa šolska doba se nam zdi kakor kratke sanje, ki so bežno zajele naše življenje. Ko danes srečujemo našo učeno se mladino, jo v srcu rahlo zavidamo za njihovo brezskrbno življenje, obenem pa stoji v nas košček mladosti, košček sreče, v kateri za trenutek pozabimo na težave in bridkosti.

Toda, ali se kdaj vprašamo, če živi današnje dijaštvo še prav tako življenje, kakor smo ga živeli mi. Premalo pomislimo, da marsikateri dijak ali dijakinja zajame življenje že prav v zgodnji mladosti in da se ne zbudi iz otroških sanj šele takrat, ko naredi zadnji izpit. Primerjajmo nekaj dijaških zgodbic iz preteklosti in sedanjosti.

Praznovnost,

Spominjam se, da sem bila kot dijakinja hudo praznovna, prav tako vse moje součenke. Moja prva skrb je bila zjutraj, da sem vstala z desno nogo. Potem, ko sem šla na cesto, sem se izogibala žensk, na vsak način pa sem hotela srečati najprej moškega in ne ženskega, ker ženska da prinaša nesrečo. In kako smo se vse dijakinje razveselile, če smo srečale na poti v šolo dimnikarja. S kakšnim navdušenjem smo vrtele gumb na obleki, s trdnim prepričanjem, da bo današnji dan srečen. Prav tako smo se razveselile na cesti belega konja, ki tudi prinaša srečo. V petkih smo se vzdržale smeha in petja, češ, da bo nedelja potem gotovo vesela.

V prostem času smo se dijakinje igrale kakor otroci. Posebno priljubljena je bila igra: »frči, frči«. Ko sem se za neke počitnice peljala z vlakom domov, smo se spet igrale s tovarišicami to igro. Ker sem premalo pazila na igro, sem morala plačati kazen. Potegnila sem iznožico iz glave kapo in jo vrgla tovarišici. Tovarišica pa je sedela pri oknu in tako se je zgodilo, da je veter potegnil kapo skozi okno. Po vsem kupeju je zavladal smeh, vse se je nortčevalo iz mene in moje kape. Na prihodnji postaji sem izstopila, poiskala ob progi kapo in potem čakala prihodnjega vlaka.

Dijak, poet, nikomur znan

Dijaki so imeli že od nekdaj največ veselja in zanimanja do športa. Prav radi so že od nekdaj hodili tudi na promenado, poleteli pa v drevo, kjer so si ure in ure krajšali čas z dovtipi in šalami. V višjih razredih so se začeli ozirati za nežnejšim spolom, vnela se je tih študentovska ljubezen.

Marsikateri dijak je kakor nekdaj Prešeren, hodil mimo svoje Julije in vroče pogledoval svojo izvoljenko. Približati si ji največkrat ni upal, zato je le v svoji sobici sanjal o njej, koval verzne nje na čast in jih nosil s seboj po vseh svojih potih. Svoje vroče verzne so nekateri — seveda pod psevdonomom — pošiljali tudi uredništvom. Potem pa so z največjo potrpežljivostjo ali pa nepotrpežljivostjo čakali, kdaj bodo njegovi stihji zagledali beli dan. Poizkušali so še nekateri svojo srečo, potem pa jim je veselje do pesnikovanja umrlo in tudi študentovska ljubezen se je medtem že najbrž ohladila.

Za današnji čas pa naj bo značilna posebno sledeča zgodbica, ki se je pred kratkim zgodila nekje na Dolenjskem:

12letni dijak je na poti k jutranjemu vlaku našel denarnico z večjo vsoto denarja. V denarnici

je bila tudi legitimacija, tako da je dijak takoj vedel, kdo je zgubil denar. Toda še na misel mu ni prišlo, da bi denarnico vrnil. Tesno je pritisnil najdeni zaklad pod suknjič in počutil se je silno srečnega. O najdbi je povedal le svoji tovarišici, s katero se je vsak dan vozil v Ljubljano. Zarotil jo je, da ga ne sme izdati. Povabil jo je, da ostane popoldne dalj časa v Ljubljani, kjer si bo lahko tudi ona izbrala, kar bo hotela. Dekle je na vse prišlo.

Rečeno, storjeno. Istega popoldne je hodila naša dvojica kakor kak ženitovanjski par po beli Ljubljani, kupovala sta in kupovala, pa še ni zmanjkalo denarja. Dekle si je zbralo poleg rokavic, nogavic in drugih potrebnih stvari še stekleničko parfuma, škaflijo pudra in še razna druga lepotična sredstva. Veselo življenje se je ponavljalo še nekaj dni, potem se je pa hudo obrnilo. Očetu dekleta se je namreč sumljivo zdelo, kje je hčerka dobila denar za nakupljene stvari. Začel jo je zasledovati in kmalu rešil uganko. Vso stvar je javil policiji, potem pa je seveda tudi šiba glasno pela po fantovem in dekletovem hrbtu.

Seveda pa ne mislim trditi s to zgodbo, da je vsa današnja mladina pokvarjena in nima nobenega poštenja v sebi. Se imamo, hvala Bogu, idealno, ki se resno pripravlja na življenje in ki obenem še čuti v sebi tudi še nekaj mladostnega veselja in zadovoljstva.

Sneg in dež...

Ljubljana, dne 24. februarja.

Sneg in dež se kosata kdo bo prevladoval. Pa ima nekaj časa besedo sneg, nekaj časa pa spet dež. Kadar pa je borba neodločena, pa pada nekaj časa babje pšeno. In tako človek res ne ve ali bi vzel dežnik s seboj ali ne.

Ves včerajšnji dan je trajala borba za premoč v ozračju. Dopoldne je nekaj časa padalo babje pšeno. Potem pa se je ozračje še bolj ohladilo in začelo je pošteno snežiti. Sneg je precej časa naletaval v debelih in vodenih kosih. Potem pa nagel preobrat in pričelo je deževati. Ponoči je zavladal spet snežni val in zjutraj je bilo na tleh za nekaj centimetrov mokrega in težkega snega. Okrog sedme ure pa je pričelo deževati. Na cestah in hodnikih je zaradi tako zmešanega vremena prava brozga. Sneg se tali, po jarkih in od streh teče na vseh koncih in krajih. Nad mestom leži še megla tako, da je vreme v resnici sila pusto pa tudi nezdružljivo, posebno za ljudi, ki imajo nadubo. Gorje tistim ljudem, ki nimajo dovolj trpežnih čevljev ali pa celih galos. Saj ni, da bi šel človek na cesto, če ni dobro obut. Če nimajo dobrih čevljev, imaš po nekaj korakov gotovo vse noge mokre. Kaže da bo takšno vreme še nekaj časa trajalo. Trajalo vse do tedaj, ko bo posijalo toplo sonce in bo gorkota vzela zalogo snega. Mraza in snega je bilo letos že dosti, ljudje že komaj čakajo sonca, ki ga že lep čas nismo videli.

V spomin na pobožnost deveterih prvih petkov so izšle prelepe slike presv. Srca Jezusovega. Dobile jih po vseh župnih uradih.

Zelenjava je zaradi mraza začela pohajati

Ljubljana, 24. februarja.

Kakor druga leta tudi letos niso zelenjadarji ob najhujšem mrazu vozili zelenjave na živilski trg, saj tudi zelenjava naglo zamrzne, poleg tega pa v letošnjem hudem mrazu nikdo ni mogel obstati na trgu. In kakor prejšnja leta so tudi letos v najhujši zimi nekatere gospodinje same hodile v Krakovo in Trnovo k svojim stalnim dobaviteljem po najpotrebnejšo povrtnino. Ko je pa mraz ponehal, je bilo vedno manj zelenjave na trgu in mestno poglavarstvo je moralo zelenjadarje vabiti na trg, da bi bilo čim največ gospodinje preskrbljenih s povrtnino.

Trdni smo prepričani, da bi zelenjadarji gotovo radi pripeljali svoje pridelke na trg, če bi jih imeli toliko kot so jih imeli nekatera druga leta še o tem času.

Na drugi strani pa tudi tržno nadzorstvo nikdar ni nameravalo, da bi zelenjadarje sililo na trg, če svoje blago lahko oddajo kar doma. Če bi bilo blaga preveč in bi se zelenjadarji bali izgube, bi zelenjava brez dvoma radi pripeljali na trg, da se obvarujejo škode. Sezona je pa že zelo pozna za jeseni pridelano zelenjavo ter smo si tudi prejšnja leta meseca februarja in marca pomagali z uvoženo zelenjavo. Domačim zelenjadarjem bi delali krivico, če bi jim očitali, da zelenjavo prikrižajo ter jo hranijo samo za izbrance. Zato pa moramo poslušati tudi mnenje zelenjadarjev.

Zaradi slabe jeseni in še slabše zime, ko so vsi vrtovi globoko zamrzli že tedaj, ko še ni ležal

sneg, sta brez snežne odeje pozebla motovilec in špinača. Čeprav je pozneje sneg pokril grede, vendar bo tej zelenjavi šele pomlad spet dala novo rast. Tako torej naši zelenjadarji nimajo več motovila in špinače ter ju ne morejo pripeljati na trg, čeprav bi bila cena še tako zvišana.

Upoštevati pa tudi moramo, da v teh razmerah porabimo znatno več zelenjave kot v mirnih časih, ker je na mizi pač znatno manj spremembe. Pomisliti moramo tudi, da se je število prebivalstva v našem mestu precej zvišalo, a zelenjave smo pridelali manj ko druga leta.

Radi smo zelenjadarjem tudi očitali, da izbirajo gospodinje ter jim hranijo zelenjavo, druge gospodinje je pa ne dobe pri njih. Vsak trgovec pač mora postreči svojega stalnega odjemalca, zato pa tega ne smemo zameriti zelenjadarjem. Ne smemo se tudi čuditi, če po Krakovem in Trnovem vidimo pogoste obiske gospodinj iz mesta, saj imamo takih obiskov po deželi toliko, da jih komaj prepeljejo vlaki. Stvar je namreč taka, da bo zelenjava v kratkem pošla, saj vendar že čakamo novo povrtnino. Naši zelenjadarji se pridno pripravljajo na pomlad, da nam bodo čimprej postregli z nežno zgodnjo zelenjavo. Kleti in druge shrambe za zelenjavo so že skoraj prazne, zato pa ne moremo več čakati na jeseni pridelano zelenjavo, pač bomo pa potrpeali do toplih dni, da nam naši zelenjadarji spet pripeljejo novo zelenjavo na trg.

S Hrvaškega

Nove bolniške zgradbe Zakladne bolnišnice na Rebru v Zagrebu bodo kmalu izročene svojemu namenu. Zdaj so razpisani razni natečaji za zdravniške predstojnike poedinim oddelkom.

V Zagrebu je bilo spet veliko število meščanov kaznovanih, ker se niso držali zatmenitvenih predpisov. Kaznovani so bili na večje in manjše denarne kazni.

Smrtno se je ponesrečil pred dnevi na neki zagrebški cesti mestni delavec Mato Brevaj. Brevaj je izpodkopal sneg izpod avtomobilskih koles. Ko je delal, je pripeljal mimo drug avtomobil in je Brevaja povozil do smrti.

Zaradi velikega snega, ki je padel po celi Hrvaški, je bil za nekaj časa ustavljen tudi tramvajski promet na zagrebški Savski cesti do savskega mostu.

»Narodne novine« v Nezavisni Hrvatski državi so prinesle v eni izmed zadnjih števil tudi zakonsko odredbo, v kateri je natančno pojasnjeno, kateri podčastniki hrvaške vojske se bodo smeli ženiti. Za podčastnike, ki službujejo v vojnem ministru bo dal dovoljenja sam vojni minister, dočim bodo dobili ostali podčastniki podobna dovoljenja pri svojih predpostavljanih poveljnikih.

Tajnik hrvaške kmetijske in gospodarske zadruge Imbrovčanin je imel te dni več predavanj v Bjelovarju, Karlovcu, Hrvatski Mitrovici in Osiku, v katerih je obrazložil, kako potrebno je, da se vsi kmetje organizirajo v prosvetnem pogledu. Dal je tudi glavne prosvetne politične smernice, jih je sprejel tudi državni zavod za prosveto.

Prvi »koncert po želji«, ki so ga pred dnevi priredili v Zagrebu, je imel velik uspeh. Koncert je bil v veliki veleseljski dvorani. Dvorana je bila že nekaj dni prej razprodana, kar priča kako globoko je razvita zavest Zagrebčanov za dobro stvar. Na koncert se je pripeljal s svojim spremstvom tudi hrvaški vojskovođa Slavko Kvaternik. Razen njega je prišlo na koncert še več drugih znanih hrvaških ministrov in osebnosti iz javnega življenja.

Drugi podoben koncert so zagrebški umetniki priredili tudi na pustni torek. Tudi ta koncert je imenito uspel. Čisti dohodek je šel v korist zimске pomoči.

Kakor poročajo iz Zagreba ne bodo odslej pa do nadaljnjega prijatelji gledališke umetnosti obveščeni o gledališkem programu že nekaj dni naprej, kakor je bilo to v navadi, ampak bo vsak program napovedan le en dan prej. Gledališki spored bo kakor dozdaj objavljen v vsem zagrebškem časopisu in na radiu.

Osrednjo zagrebško telefonsko centralo bodo v kratkem razširili še za 2000 novih telefonskih števil, s čimer bo izkoriščena vsa zmogljivost osrednje centrale. Celokupno število telefonskih števil bo s tem doseglo število 13.000. Dosedanja centrala bodo znatno razširili, tako da bo lahko nemoteno opravljala svoj posel.

Gozdni delavci in uslužbenci gozdne industrije so osnovali veliko zadrugo, katere sedež je v Zagrebu. Zadruga bo imela nalogo, da bo skrbela za prehrano vseh delavcev in njihovih družin, ki so zaposleni v gozdni industriji. V zadrugi bodo vložena vsa gozdna in lesna podjetja, ki zaposlujejo več kakor 50 delavcev. Izbran je bil že odbor zadruge, ki bo vodil vse njene posle.

Nov državni podtajnik. Pavlič je s svojim ukazom imenoval profesorja Aleksandra Seitzja, ki je bil doslej v propagandnem oddelku, za državnega podtajnika v korporacijskem ministru.

Šport

Pred dnevi je bilo končano zanimivo tekmovalstvo v drsanju za prvenstvo Nezavisne Hrvaške Države. Tekmovalje je pokazalo, da se hrvaški drsalci popravljajo od leta do leta.

Rezultati pa so bili naslednji:

Juniorji: 1. Škrtič, 2. Butkov, 3. Herzog.
Juniorke: 1. Gruber, 2. Petaj, 3. Hafner.
Seniorke: 1. Petaj, 2. Gruber.
Seniorji: 1. Škrtič, 2. Herzog.
Par-seniorji: 1. Butkov—Tasch.
2. Kulčar—Hafner.

Hrvaški kolesarji bodo tudi letos posegli v kolesarske borbe. Pred tekmovalji na cestah in dirkališčih bodo v Zagrebu priredili tekme na valjih. Šostarko in Češnik se pripravljata, da bosta postavila nove hrvaške rekorde. Prvi bo vozil eno uro, drugi bo pa vozil na 10 km.

Svetovni rekord na 1 uro znaša zdaj 101.623 km in ga ima že od leta 1909. Francoz Guinard. Obenem je to najstarejši kolesarski rekord na svetu.

Prepoved izhoda iz mesta Ljubljane

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291

odreja:

Člen 1. Do nadaljnje odredbe je od 15. ure danes, 23. februarja 1942-XX, prebivalstvu Ljubljane prepovedano odhajanje iz mesta.

Člen 2. Vstop v mesto je dovoljen samo dobaviteljem živil in tistim osebam, ki imajo za to iz razlogov javnih koristi utemeljen vzrok in ki predlože nadzornim postajam ob cestah in železnicah za spodaj navedene kraje osebne listine o istovetnosti, opremljene s fotografijo:

Brezovica, Dravljje, Št. Vid, Kleče, Ježica, Tomačevo, Hrastje, Zalog, Dobrunja, Škofljica, Studenec-Ig

Člen 3. Proti osebam, ki bi skušale priti v mesto ali oditi iz njega na drugih krajih kot so naštetih v členu 2., se uporabi orožje, in sicer podnevi po enem samem pozivu, ponoči, t. j. od 19. do 7. ure, pa brez poziva.

Člen 4. Kršitelji določb iz členov 1. in 2. te naredbe se kaznujejo z zaporom do šestih mesecev in v denarju do Lir 5000.

Za sojenje teh prekrškov je pristojno vojaško vojno sodišče.

Ljubljana, dne 23. februarja 1942-XX.

Visoki komisar:

EMILIO GRAZIOLI

V treh vrstah...

V Sredicah pri Trliču na Dolenjskem se je dogodila huda nesreča, ki pa na srečo ni zahtevala smrtnih žrtve. 15letni kočaričin sin France Pristov je ležal doma bolan. Nad posteljo je gorela petrolejka. Zebelj, na katerem je svetilka visela, pa je na žalost popustil in svetilka je padla na posteljo. Petrolej se je razlil in goreti je začelo. Bolni France je dobil pri tem hude opekline po obrazu, na srečo pa so hitro prihiteli sosede in reševali rešili; pa tudi hišo so obvarovali pred ognjem.

S Korena nad Horjulom pa poročajo, da je snežni plaz zasul te dni Andreja Velkavra. Ko je šel po cesti, ga je zagabil plaz in ga nesel kakšnih 300 m. Plaz se je ustavil šele ob gozdu. K nesrečnemu so prihiteli sosede in so ga začeli odkopavati. Le s pomočjo ljudi iz sosednje vasi so Andreja odkopali, na žalost pa je bil že mrtev. Zapuščena žena in 17 mesecev staro hčerko.

V mariborskem okrožju zdaj poslujejo trije otroški domovi, pet pa jih prezidujejo v isti namen. V teh domovih dobivajo otroci ravnih staršev hrano.

Trimesečna hčerka posestnika Klemenčiča iz Brusnic pri Smihelu se je v spanju prevrnila iz na goli hrbet. Spala pa je na nesrečo na zakurjeni krušni peči in je dobila zaradi tega hude opekline. Pripeljali so jo v novomeško bolnišnico.

Bivši državni prvak v igranju na harmoniko Rudolf Pilich je priredil v veliki dvorani celjskega Nemškega doma samostojen koncert, na katerem je igral skladbe vselega značaja.

Vse stanovanjske prostore, ki so prazni, morajo do 1. marca stranke zasedeti, sicer bodo stanovanja zasežena in bo državna oblast porazdelila prazna stanovanja tistim, ki stanovanjske prostore nujno potrebujejo.

V Mariboru se lahko priglase dekleta, ki se nameravajo prijaviti za enoletno delovno službo. Sprejemajo pa le dekleta, ki so rojena do 1.1925.

Spodnja Stajerska mora postati zakladnica sadja za nemško državo. Tako je dejal dunajski in graški radio o priliki zadnje kmetijske ure. Država bo poskrbela nadalje za še večji razvoj čelstarstva.

irite najboljši slovenski
»poldnevnik« Slov. dom«

Črna KAMELA

»Šef je odkimal. »Nerazumljivo, vsaj zame popolnoma nerazumljivo. Jaynesu je ukradel cigaro, stekel tja in jo vrgel v pesek pod oknom ute. Poem ti gre in napiše Van Hornu pismo in ga pošlje za prazen nič v knjižnico. In, in, kaj je prav za prav šel storil?«

»Morda je celo Shelah Fane umoril,« je menil Chan.

»Prav zatrdno menim, da res!«

»Navzlic temu pa ima neoporečni alibi.«

Šef je pogledal na uro. »Pravi! Tisti alibi bom ob pol šestih nekoliko prerešetal, če se bosta starčka točno pojavila, kakor sta bila obljubila. Kaj boste pa vi?«

»Sledil vam bom, da bom navzoč pri zasliševanju. Prej bom pa skočil še v knjižnico.«

»A takol! Pridite pa čim prej mogoče! Jaz, mislim, da bova nekaj dosegla!«

»In sicer kaj?« je urno vprašal Chan.

»Sam Bog ve, jaz ne,« je odvrnil šef z vzdihom in jo mahnil k svojemu avtomobilu. Takoj potem je zavozil skozi vhod na avenijo Kalakaua, za njim pa se je spustil Chanov avtomobil.

Bilo je že šest, priljubljen ura za kopanje na Waikikiju. Po pločnikih se je pomikala skoraj nepretrgana veriga mladih deklet v udobnih kopalkah oblekah in krepki od sonca ožgani moški v pisanih kopalkah. »Drugi ljudje lahko uživajo do brote življenja,« je zastokal Charlie, »le jaz edini ne.«

Kritika današnjega popoldneva so ga spravila popolnoma s tira. Porabil je svojo vzhodnjaško silo obvladovanja, da je mogel neovirano nadaljevati pot svoje preiskave. Tarneverro, ki je izgovor poudaril, da je največja njegova želja pomagati mu pri iskanju morilca Shelah Fane, je od vsega začetka zaviral pre-

65 iskavo. Temni obraz vedečevalca z globokimi, skrivnostnimi očmi, ga je zasledoval med vožnjo v mesto skozi vse njegove misli.

Ob mestni knjižnici je izstopil in vprašal v preddurju, če je mogoče govoriti z damo, ki ima službo v čitalnici.

Razburjena in nejevoljna sprčo dogodkov današnjega jutra se je pojavila gospodična. Nikdar več ne bo nič pustila ležati na mizi. Toda japonski deček, ki je ponavadi posravljal knjige z mize, je imel prav tisti dan prostol. Seveda se je spomnila tudi Van Horna, katerega je poznala že iz filmov.

»Ali so bile danes dopoldne v čitalnici še kakšne druge ugledne osebnosti?« je poizvedoval Charlie.

Zamislila se je. Da — spomnila se je na nekoga. Na zelo svojevrsnega moža — zlasti njegove oči so ji ugajale. Chan jo je silil, naj mu ga uatančnejše opiše. Nobenega dvoma ni bilo več o imenu tiste osebnosti.

»Ali ste ga videli, da je ogledoval časopise, ki jih je igralce pustil ležati?«

»Ne. Prišel je takoj potem, ko je Van Horn odšel, in ostal tu vse dopoldne in listal po različnih časopisih in magazinih. Videti je bilo, da si hoče pač z nečim kratiti čas.«

»Kdaj je pa odšel?«

»Ne vem. Bil je še tu, ko sem odšla na kosilo.«

»Prav,« je potrdil Chan. »Tako sem si bil tudi mislil.«

»Mislite, da je prav on izrezal slike iz knjige?«

»Nimam nobenega dokaza in se bojim, da ga tudi dobiti ne bom mogel. Toda prepričan sem, da je bil on tisti, ki je knjigo poškodoval.«

»Rada bi videla, da bi ga vtaknili v ječo!« je želelo dekle od vsega srca.

Charlie je skomizgnil z rameni. »Mi imamo približno enake želje. Na vsak način hvala vam za važne podatke.«

Naglo se je odpeljal na policijo, kjer je ravno še stisljal prej sporočil, da bomo prijel morilca Dennyja Maya? Čemu je, tako bi rekel moj sin Henry, sam prvi spravi to vprašanje na gov, očitno nejevoljni šef. »Ne — ne — še nič! Vrgel je zdevni red?«

ropotom slušalko na vilice. »Moj Bog, Charlie, mučijo me prav do smrti! Ves svet bi rad vedel, kdo je umoril Shelah Fane! Jutranji časopis je dobil čez sto vprašanj po kablju. Kaj je bilo torej v knjižnici? Stojte, trenutek!«

Spet je zabrnel telefon. Odgovoril je silno kratko in odrezano.

»To je bil Spencer!« je potem pojasnil. »Ne vem, kaj je z mladino. Vsi so brez moči. Nihče ne najde nobene sledi za tistim priskrbljenim Smthom. On pa nam je brezpozojno potreben, Charlie! Saj je bil včeraj v tisti sobi...«

Charlie je prikimal. »Čisto enostavno: najti ga je treba. Jaz sam sem preveč zaposlen, toda očitno se bom moral osebno potruditi za njim. Čim bo razgovor s starcema končan...«

»Dobro. To bi bilo najboljšje. Sli boste, čim bova tu opravila. Kaj sem že rekel? Ah tako, da — knjižnica! Kaj ste tam odkrili?«

»Nič več dvoma,« je odgovoril Chan, »da je bil Tarneverro tisti, ki je uničil slike Dennyja Maya.«

»Torej je bil on? No ja, saj sem si kar mislil! On ne bi rad videl, da bi izvedel, kakšen je bil Denny Mayo po zunanosti. Čemu neki? Se znorel bom, če bo šlo tako naprej. Toda eno je gotovo in to smatram tudi za neovrgljivo dejstvo: Tarneverro je tisti, ki ga iščemo. Umoril je Shelah Fane in zdaj mu moramo to dokazati.« Chan se je skušal vtakniti v pogovor. »Da — že vem... njegov alibi. Čujte! Jaz bom ta alibi uničil in četudi bi bilo to poslednje delo mojega življenja.«

»Prav za prav bi rad povedal še en ugovor,« je ljubeznivo rekel Chan.

»In sicer?«

»Če je name...« Chanu mi je že vna-

Čemu je, tako bi rekel moj sin Henry, sam prvi spravi to vprašanje na

gov, očitno nejevoljni šef. »Ne — ne — še nič! Vrgel je zdevni red?«

Silvina Sardenka smo spremili na zadnji poti

Ljubljana, 23. februarja. Pokojni pesnik Silvino Sardenko, kanonik dr. Alojzij Merhar, je bil po svoji smrti položen na mrtvaški oder Pred škofijo, kamor so ga hodili krotit številni sorodniki, spoštovalci in prijatelji. Danes dopoldne so bile pogrebne svečanosti za pokojnikom. Kresta s truplom je bila ob 10 prenesena iz njegovega doma v stolnico. Kresta je spremljal škof dr. Gregor Rožman ob asistenci gg. kanonikov Vovka in dr. Kraljiča. V stolnici je bila žalna služba božja, ki jo je daroval g. generalni vikar Ignacij Nadrah, medtem, ko so bili v ozadju oltarja škof dr. Rožman ter vsi kanoniki. Po službi božji je bilo opravljeno »Reši me o Gospode«. Žalnim cerkvenim slovesnostim so prisostvovali tako vsi sorodniki, mnogi duhovščine in redovniki ter mnogo naših književnikov, dalje mnogo kongreganistov, katerih duhovnih vodja je bil pokojnik, bili pa so navzoči tudi zastopniki njegovega rojstnega kraja Ježice.

Po cerkvenih žalnih svečanostih v stolnici, je bila kresta prenesena na pogrebni avtofurgon ter prepeljana v Dravlje. V Dravlje se je podala hkrati z avtomobili, deloma s cestno železnico tudi mnogo pogrebcev, kakor ves stolni kapitelj, sorodniki, književniki in zastopniki Ježice ter drugi. V cerkvi sv. Roka v Dravljah so bile najprej oprav-

ljene molitve za pokojnika, iz cerkve pa je bila kresta prenesena na pokopališče. Cerkevne obrede je ob navzočnosti kanonikov ter druge duhovščine opravil nad grobom g. generalni vikar Nadrah, v imenu slovenskih književnikov pa se je od pokojnika poslovil s priernim govorom prof. dr. France Koblar, ki je naglašal večnostno poezijo v pokojnikovih delih. Pokojni Silvino Sardenko je bil pesnik Posavja, slovenskih cerkvic in njenih oltarjev, bil je dosegla višek v opevanju Matere božje, kateri je posvetil svoje zadnje stihove.

Silvino Sardenko je bil pokopan v grob tik svoje pokojne matere, ki je tudi tam pokopana. Tako leži njen veliki sin poleg nje, kateri je posvetil mnogo svoje lepe poezije.

Pri zadnjem slovesu od pokojnega pesnika in pisatelja Silvina Sardenka so bili poleg prof. dr. Koblarja navzoči tudi nekateri ugledni slovenski književniki, tako F. S. Finžgar, Janez Jalen, dr. Tine Debeljak, ki je zastopal tako »Dom in Svet« kakor »Slovenca«, saj je bil pokojnik marljiv sodelavec obeh glasil. Ljudsko knjigarno pa je zastopal pesnik Severin Šali.

Silvino Sardenko bomo ohranili v svojih srcih časten spomin, saj si je s svojim delom postavil spomenik, ki bo preživel rodove!

Cenik za zelenjavo in sadje št. 10

Veljaven od 24. februarja 1942-XX

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino določa na podlagi svoje navedbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XX naslednje cene v prodaji pri proizvajalcu ter pri trgovcu na debelo in drobno. Cene, ki so maksimalne, določajo v kategorični obliki mejo, za katero se morajo cene dejansko gibati pri kmetu oziroma pri trgovcih. Iz tega sledi, da je pač mogoče prodajati nižje, nikakor pa ne višje kakor po določenih cenah. (Prve cene veljajo za prodajo na debelo, druga za na drobno.): Česen 8.50 (9.50); rdeči korenček 3.25 (3.65); karljolija 3.65 (4.25); čebula 2.60 (3.20); Solata (endivija, zobčasta in navadna) 3.65 (4.65); radič 6.60 (7.40); zelena (glavice) 3.65 (4.05); špinaca 4.90 (5.30); pomaranče I. skupine (Moro-Tarocco) 1. vrste (2. vrste) 6.05 (5.30), 7.05 (6.15); Pomaranče II. skupine (Sanguino-Sanguinella) 1. vrste (2. vrste) 5.20 (4.70), 6.10 (5.50); Pomaranče III. skupine (Biondo) 1. vrste (2. vrste) 4.80 (4.45), 5.70 (5.15); fige suhe v celofanu 9.90 (10.95); fige sive v košaricah 9.10 (10.50); limone I. vrste (15 cm) obsega 3.27 komad 0.40; Limone II. vrste (pod 15 cm) 2.77 (komad 0.35); jabolka I. vrste 6.25 (7.15); jabolka II. vrste 5.60 (6.40); Mandarine I. vrste 4.85 (5.65); mandarine II. vrste 4.45 (5.10); maroni I. vrste 6.20 (7.75); orehi Sorrento

12 (14.15); orehi navadni 8.40 (12.10); krompir domači (pri kmetu 1 (1.30); krompir za seme »Pintje« 1.50; krompir za seme ostalih vrst 1.30. — Opombe: 1. Jabolka I. vrste so: Parmene, renette, champagne, Grafensteiner, Morgendult, Jonatan, Wagner, Star, Imperator, Abbonanza, Sergeant, An-nurche; 2. Pri označbi cen je prištaviti tudi vrsto blaga po kakovosti. Trgovci na debelo morajo izročiti kupcem račun z označbo blaga, vrste in enotne cene ter morajo tudi kupci zahtevati tak račun; 3. Ta cenik mora biti izvešen v prodajnih prostorih na dobro vidnem mestu in velja — izvzemši domači krompir — le za uvoženo blago. Razume se brez tare; 4. Za domačo zelenjavo in sadje v Ljubljani v trgovini na drobno pa veljajo najvišje cene tedenskega mestnega tržnega cenika; 5. Okrajna načelstva lahko določijo še nižje cene od zgoraj navedenih, vsako zvišanje pa mora biti predhodno odobreno od Visokega Komisarata; 6. Kršitelji tega cenika se kaznujejo po uredbi št. 8, Sl. I. št. 8 od 28. januarja 1942-XX in ostalih zakonitih predpisih.

Ljubljana, dne 21. februarja 1942-XX.

Visoki komisar:

EMILIO GRAZIOLO.

EIAR - Radio Ljubljana

Torek, 24. febr.: 13 Napoved časa in poročila — 13.15 Vojno poročilo — 13.17 Ljubljanski radijski orkester: lahka glasba — 14 Poročila — 14.15 Narodne pesmi pod vodstvom Prata — 14.45 Poročila v slovenščini — 17.15 Koncert sopranistke Nade Stritar in baritonista Borisa Popova — 19 Pouk italijanske — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Komorna glasba — 20 Napoved časa in poročila — 20.30 Komentar dnevnih dogodkov — 20.35 Koncert pod vodstvom Previtalija — 21.30 Kmečki kvartet iz Ljubljane — 22.00 Predavanje v slovenščini — 22.10 Pisana glasba — 22.45 Poročila.

Sreda, 25. febr.: 7.30 Poročila v slovenščini — 7.45 Pisana glasba — 8.15 Poročila — 12.15 Koncert saksofonista Zihlerja — 12.40 Orkester pod vodstvom De Angelisa — 13 Napoved časa in poročila — 13.15 Vojno poročilo — 13.17 Godba letalskega zbora — 13.50 Slavni valčki — 14 Poročila — 14.15 Znameniti glasbeni kosi — 14.45 Poročila v slovenščini — 17.15 Koncert skupine Favaretto — 19 Pouk italijanske — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Koncert kitarista Stanka Preka — 20 Napoved časa in poročila — 20.30 Komentar dnevnih dogodkov — 20.40 Simfonični koncert — 21.25 Godalni kvartet iz Ljubljane — 21.50 Povečice — 22.10 Ljubljanski radijski orkester s sodelovanjem tenorista Ivana Francila in sopranistke Ksenije Kuševje — 22.45 Poročila.

Četrtek, 26. febr.: 7.30 Poročila v slovenščini — 7.45 Operetna glasba — 8.15 Poročila — 12.15 Na harmoniko igrata Golob in Adamič — 12.40 Ambrosijanski trio — 13 Napoved časa in poročila — 13.15 Vojno poročilo — 13.45 Ljubljanski radijski orkester — 14 Poročila — 14.15 Prenos koncerta iz Nemčije — 14.45 Poročila v slovenščini — 19.40 Nagradni muzikalni koncert — 20 Napoved časa in poročila — 20.30 Komentar dnevnih dogodkov — 20.30 Bellinijeva opera »Norma«. V odmoru predavanje v slovenščini, po operi pa poročila.

Pelek, 27. febr.: 7.30 Poročila v slovenščini — 7.45 Slovenska glasba — 8.15 Poročila — 12.15 Koncert sopranistke Drage Sokove — 12.40 Kmečka skupina pod vodstvom M. Prata — 13 Napoved časa in poročila — 13.15 Vojno poročilo — 13.17 Trio na klarinetih — 14 Poročila — 14.15 Narodne popevke — 14.45 Poročila v slovenščini — 17.15 Koncert čelista Cende Sedlbauerja — 17.35 Koncert sopranistke Margarette Cossa — 19 Pouk italijanske — 19.30 Poročila — 19.45 Na citre igra Marjan Hebein — 20 Napoved časa in poročila — 20.30 Komentar dnevnih dogodkov — 20.45 Simfonična sezona EIAR-ja: Simfonični koncert pod vodstvom V. Ferera. V odmoru predavanje v slovenščini — 22.45 Poročila.

Sobota, 28. febr.: 7.30 Poročila v slovenščini — 7.45 Simfonična glasba — 8.15 Poročila — 12.15 Trio Emona — 12.40 Koncert klavirista Armirlija — 13 Napoved časa in poročila — 13.15 Vojno poročilo — 13.17 Ljubljanski radijski orkester — 14 Poročila v slovenščini — 17.15 Drugi del koncerta pod vodstvom Simonetta — 17.35 Slavni valčki — 18 Dr. Simec: Predavanje o zdravju gospodinje — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Komorna glasba — 20 Napoved časa in poročila — 20.30 Komentar dnevnih dogodkov — 20.30 Roesinijeva glasba — 21.45 Pisana glasba — 22.10 Koncert violinista Arriga Serata — 22.45 Poročila.

Socialno gospodarski odbor za rejo prašičev poziva vse člane, ki imajo prašiče in niso plačali hranarine, da v lastnem interesu plačajo dolžni znesek. Kdor ne plača, izgubi sploh vso pravico. Zaostanke bo pobiral oskrbnik od 25. febr. do 2. marca v Marijinšču od 14—16. Hranarina je znašala od 15. IX. do 15. X. 25 lir, od 15. X. do 15. XI. 25, od 15. XI. do 15. XII. 50, od 15. XII. do 15. I. 55, od 15. I. do 15. II. 100, od 15. II. do 15. III. 50 lir. To je zadnji opomin! — Odbor.

Novice iz Države

Odpovedani so vsi velesejmi v državi. Vlada je odredila, da se za letošnje odpovedo vsi velesejmi in podobne razstave prireditve, ki so bile v načrtih za letošnje leto. Izjemo tvorita le velesejmi v Milanu, ki bo od 11. do 27. aprila, in obrtniška razstava v Firenzi, ki bo konec aprila. Ti dve razstavi sta bili že dobro pripravljene in bi sedanja prepoved povzročila prirediteljem preveč stroškov, razen tega pa je vzorčni velesejmi v Milanu mednarodna gospodarska prireditev. Odredba utemeljuje odpoved s tem, da je treba vsa razpoložljiva prevozna sredstva prihraniti za druge važne stvari, prvenstveno pa za potrebe vojske. Za obiskovalce milanskega velesejma pa ostanejo v veljavi vse ugodnosti, katerih so bili vsa druga leta deležni. Tako bodo tudi italijanske železnice dovoljevale običajne popuste.

Avtarkičen strelod. — Milanski »Popolo d'Italia« poroča, da je neki obrtnik, po imenu Pavel Zorzi, izdelal posebne vrste strelodov, ki ga zaradi uporabe domačega kovinskega materiala imenujejo tudi avtarkični strelod. Prav za prav tu ne gre za kak izum v pravem pomenu besede, pač pa za novost, ki doslej še ni bila znana. Zorzi je odstranil s strelodova bakreno žico, namesto nje pa uporabil prepleteno aluminijasto žico. Vrh tega žičnega strelodova je pozlačena hruščica, ki popolnoma opravlja posle dosedaj znanih strelodov. V več lombarških in piemontskih krajih so Zorzovo novost porabili in ugotovili, da popolnoma ustreza svojemu namenu. Posebno so se ti novi strelodovi izkazali na cerkvah.

Razširjenie telefonskega in brzojavnega omrežja v Albaniji. Sedanja uprava v Albaniji ima na vseh področjih mnogo posla. Skoraj v vseh panogah javnega in gospodarskega življenja je bilo treba šele uvažati najosnovnejše pridobitve moderne dobe. Tako je uprava tudi začela izvajati svoj načrt za razširitev telefonskega in brzojavnega prometa. V večjih podeželskih krajih je uredila več novih poštnih uradov in jih med seboj povezala z odgovarjajočim omrežjem, zlasti pa v tiste kraje, ki so bili Albaniji nanovo priključeni. Obenem je bila vpeljana tudi neposredna brzojavna in telefonska zveza s Črno goro.

Nova uredba o ustanavljanju gledališč, varietetev, balcov, orkestror itd. 1. maja začno veljati nova določila, ki jih je ministrstvo za ljudsko kulturo objavilo glede ustanavljanja in poslovanja novih gledališč, varietetev, baletnih zborov in orkestror. Po tem pravilniku mora vsakdo, kdor misli ustanoviti eno izmed imenovanih igralskih skupin, vložiti svojo prošnjo na fašistično zvezo umetnikov in v njej točno označiti vse lastnosti svojega zamišljenega podjetja ter dobo, v kateri misli poslovati. Šele tedaj, ko dobi prošilec obvestilo o dovoljenju, sme začeti z obrtjo.

Obolela za tetanusom, ki se ga je nalezla ob snatjanju nohtov. V bolnišnico v Rivoliu so pred tednom pripeljali 22 letno Rosino Terezijo, ki je bila zbolela za nevarnim tetanusom. Navzlic skrbni zdravniški negi je deklica podlegla. Točno zasledovanje nene bolezni je prineslo na dan nenavadno ugotovitev: da si je namreč Terezija snajila in lepšala svoje nohte, pri tem pa se ranila na prstu in se okužila s tetanusovimi bakterijami. Na njenem lepotilnem priboru je bila namreč kal bolezni.

Povratek sanitetnega vlaka iz Rusije. Pred kratkim se je vrnil iz ruskih krajev sanitetni vlak št. 18, ki je pripeljal domov 300 ranjencev z ruskega bojišča. O tem vlaku pišejo časopisi, da je vzorno urejen in da predstavlja vzor sodobne ureditve vlaka za prevoz ranjencev. Vlak ima 15 vagonov. Prva dva vagona vozita potrebna živila, v tretjem je vodstvo prevoza. V tem vagonu so potrebni prostori za polnolnka, dva zdravnik, lekarnarja in vojaškega duhovnika. Sredi vagona je prostor za fašistiško menzo. V četrtem vozu imajo potrebno gorivo in kuhinjo, kjer pripravljajo jedi tri kuharji. V naslednjem vozu so spremljevalci, in sicer 48 vojakov-prostovoljcev. V ostalih vozovih pa je vse urejeno za prevoz ranjencev. Vsaka postelja je postavljena tako, da se da premikati in da bolnik na njej ne čuti treslajev drdrajčnega vlaka. V vsakem vozu je po več radijskih aparatov, ki krajšajo ranjenecem čas. Sredi vlaka pa je voz, v katerem je neke vrste operacijska soba, kjer izvršujejo zdravniki potrebne operacije, če postanejo med vožnjo nujne. Dogodi se večkrat, da zavoljo težje operacije ustavijo vlak, da morejo zdravniki brez tresenja in mirno opravljati svoje delo.

Slike presv. Srca Jezusovega v spomin na pobožnost deveterih prvih petkov dobite po vseh župnih uradih tako v Ljubljani kakor po deželi. Kupite jih pa lahko tudi v pisarni katoliške akcije v Ljubljani, Pred škofijo št. 1.

Koledar

Danes, torek, 24. februarja: Matija, ap.
Sreda, 25. februarja: Kv. Valb.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Šelenburgova ul. 7.

V vrtnarskem tečaju Sadjarske in vrtnarske podružnice Ljubljana I. bo predaval v sredo 25. t. m. g. inž. Janežič Franjo o spomladanskem zatiranju boleznih in škodljivcev na sadnem devju (torej o škropljenju, nastavljanju pastij in lepljivih pasov, biološkem zatiranju itd.). Začetek bo točno ob 18 zvečer v kemijski predavalnici na I. dr. realni gimnaziji v Vegovi ulici. Škopične slike. Vstop prost. Podružnica bo tudi letos opravljala škropljenje sadnega drevja z arborinom in žvepleno-apnenom brozgo prvenstveno svojim članom po nizkih cenah. — Prijave naj se pošljejo čimprej, najkasneje do 5. marca, na slovo blagajnika g. T. Drenika, Cesta v Rožno dolino 38 (tel. št. 23-55) z navedbo, ali želi naročiti arborin ali žvepleno-apnenom brozgo. Podružnica tudi posoja svojim članom ročne nahrbtniške škropilnice in oddaja škropiva. Tudi te prijave je poslati na gornji naslov.

Franciskanska prosveta uprizori v nedeljo 1. marca ob 5 popoldne v franciskanski dvorani pravilnično igrano »Pogumni krojaček«. Igra je namenjena našim mladim, zato vabimo starše, da pripeljejo na to prvo mladinsko predstavo v letošnji sezoni s seboj tudi svoje otroke. Vstopnice dobijo v predprodaji od četrtka dalje v trgovini A. Štiglič, Franciskanska ul. 1.

Točno sredi vsakega meseca Vas bo presenetil naš edini družinski mesečnik

OBISK

Velja letno samo 40 lir. Naroča se pri upravi, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6

Na realni gimnaziji v Kočevju bo dogovorjeno politično oblasno otvorenostna služba božja v sredo, dne 4. marca 1942 ob 9 v župni cerkvi. Naki se bo dijaštvo v šoli prebral in obrazložil disciplinski in hišni red ter razglasil urnik. V četrtek, dne 5. marca se bo pričel ob 8.30 redni pouk. Naroča se dijaštvo, da se brezpogojno in točno udeleži otvorenostne službe božje. — Ravnateljstvo Dobavo navadnega in kvalitetnega gradiva za vzdrževanje in gradnjo makadamskih cest in potov je razpisalo ljubljansko mestno poglavarstvo ter bo dražba gradiva iz gramoznic v sredo 11. marca ob 10, dražba gradiva iz kamnolomov pa v petek 13. marca ob 10 na mestnem mestnem nadzorstvu v pritličju na Vrazovem trgu št. 4. Kjer interesi dobe tudi vsa potrebna pojasnila in razpisne pripomočke za 5 lir. Razpis izide v prihodnji številki »Službenega lista«.

Milo za mesec februar je že prišlo. Trgovci, rajonarji pri veletrgovcih Jelačinu, Sarabonu in pri Krisper Colomale dobe izkaznice za milo v mestnem preskrbovalnem uradu, drugi pa tam, kjer so jih dobivali doslej.

Za mestne reveže je arhitekt g. Josip Costapera mesto cvetja na krsto gđ. Eleonore Dev podaril 100 lir, poleg tega pa še 100 lir namesto cvetja na krsto g. Avgusta Praprotnika. Mestno poglavarstvo izreka dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobrimi deli!

Koncert znamenitega čelista N. Brunellija, ki se bo vršil v petek dne 27. t. m. bo imel naslednji spored: 1. Richard Strauss: Sonata op. 6; 2. Beethoven: Variacije na Mozartov temo iz opere Carobna piščal; 3. Paradisi: Siciliana; 4. Boccherini: Rondo; 5. Boccherini: Koncert v d-duru z Brunellijevo kadenco; 6. Debussy: Sanje; 7. Zanella-Bonucci: Scherzo; 8. Alfano: Romunski ples; 9. Duncel-Brunelli: Predica. — Pri klavirju pianist Simoncelli. Koncert bo v veliki Filharmonični dvorani. Začetek točno ob pol 7. uri zvečer. Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

Ljubljansko gledališče

Drama

Torek 24. febr. ob 17.30: Zaljubljena žena. Red terek.

Sreda, 25. febr. ob 17.30: Človek, ki je videl smrt. Red A.

Četrtek ob 17.30: Voda. Red Četrtek.

Opera

Torek 24. febr. ob 17. uri: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Red Premierski.

Sreda, 25. febr. ob 17. uri: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Red Sreda.

Četrtek 26. febr. ob 16.30: Aida. Izven.

S. S. van Dine KRIMINALNI ROMAN 3

»Ali bi mi mogli opisati čisto natančno dogodek, ki se je odigral ponoči? Ali ste vi prvi videli obe ženski?«
»Da, jaz sem prvi stopil v Julijino sobo. Ado pa je prvi našel majordoma Sprout. Ležala je nezavestna na tleh in močno krvavela iz rane na rami.«
»Greenejev obraz je izdal nek čudno neobčutenost.«

»Na rami, aha? Ranjena je bila torej od zadaj?«

»Greene si je z nekim erdom v očeh ogledoval nohte, kakor bi ga bila vznemirjala njegova izpoved, ki jo je bil pravkar podal.«

»In kaj je potem z gospodično Julijo? Je bila tudi ona zadeta od zadaj?«

»Ne, od spredaj.«

»Čudno, res čudno!«

Vance je puhnil kolobarček dima proti zaprjenim svetilkam.
»In povejte mi, prosim vas, kdaj sta gospodični odšli zvečer v svoji sobi?«

»Eno uro prej. Toda, kaj vas vse to zanima.«

»Hm! Nikdar ni mogoče vsega zvedeti. Dobro pa je, da človek pozna tudi najmanjše podrobnosti, če hoče ugotoviti skrivnostni vzrok intencije.«

»Vrag vzemi še intuicijo,« se je raztogotil Greene. »Kakor da ne bi bila mogoča kakšna stvar brez...«

»Gotovo! Julijina soba je blizu moji za pomoč pokrajinskega upravnika, mislim, da bi mu morali tudi potresti s potrebnimi podatki.«

Markham se je vrnil in se usedel na svoj stol ter razločno pokazal, da misli prav tako kot Vance.

»Dobro,« je odvrnil Greene, stisnil ustnice in vtaknil ustnik spet v žep.

»Kaj bi radi vedeli?«

»Prosim vas, gospod Greene,« je dejal z izredno sladkim glasom, »prosim, da čisto natančno in povprečno razložite, kako so se odigrali dogodki po prvem strelu. Ste slišali prvi strel?«

»Gotovo! Julijina soba je blizu moji in jaz sem bil tedaj že zbučen. Skočil sem iz postelje, si nataknil copate, ogrnil haljo, ki jo imam za doma, ter stopil v sobo, kjer je bila tema. Previdno sem stopil k vratom Julijine sobe, jih oprezno odprl, pri tem pa si gotovo nisem niti predstavljaval tega, kar sem potem videl. Videl sem Julijo, kako je sedela na postelji. Njena nočna srajca je imela vse polno krvavih madežev. V sobi ni bilo nikogar dru-

gega. Hitro stečem k postelji. Vpravi trenutek pa že zaslišim drugi strel iz Adine sobe. Trenutek sem pomišljal, kaj naj storim. Zdelo se mi je, da sanjam...«

Vance ga je z zadovoljnim obrazom gledal in dejal:

»Zaradi tega gotovo ne zaslužite graje.«

»Zelo mučen položaj je bil, to vam rečem! Ko sem tako kolebal, sem zaslišal, da gre nekdo po stopnicah. Razložil sem Sproutove korake. V temi je hitel v Adino sobo in me poklical. Pohitel sem tja. Našla sva Ado nezavestno ob psih. Položila sva jo nazaj v posteljo. Čutil sem, kako so se mi tresla kolena in ne vem, zakaj sem pričakoval še tretji strel. Ni ga bilo. Slišal pa sem Sprouta, kako je klical po telefonu dr. von Blona.«

»Ne vem, zakaj naj bi vse to izključevalo domnevo o tatvini, Greene,« je spet pripomnil Markham. »Moj asistent Featherhill mi je dejal, da je zadnji sneg prinesel nekaj smradu po nekom, ki naj bi bil prišel in odšel skozi glavna vrata.«

Greene je skomizgnil z rameni in ni nič odgovoril.

»Ko ste stopili v sobo gospodične Julije, ste videli, da je sestra sedela na postelji. Tako kot nikdar prej, ne? Ste prižgali luč?« je spraševal dalje Vance.

»Ne,« je odvrnil Greene kot bi ga bilo vprašanje precej zadelo. »Luč je bila vendar že prižgana.«

Vanceju so se zablskale oči.

»In v sobi gospodične Ade? Je bila luč tudi tam že prižgana?«

»Da.«

Vance je potegnil iz žepa dozo in počasi in z vso natančnostjo izbral cigareto. Kadar je tako delal, je bilo to vselej znak, da se je bil nekam globoko zamislil.

»Tako, torej pravite, da je bila luč v obeh sobah prižgana. Zelo zanimivo! Markham, ki je dobro poznal njegovo navidezno brezbriznost, ga je gledal in čakal.«

»E,« je nadaljeval Vance, ko si je mirno prižgal cigareto, »koliko časa pa mislite, da je preteklo med obema streloma?«

Greene se je očividno že naveličal takšnega zasliševanja in je slabe volje odgovoril:

»Dve ali tri minute,« več ne.«

Torej, ko ste slišali prvi strel, ste poskočili s postelje, si nataknili copate, si odeli haljo ter hiteli na hodnik, previdno šli proti drugi sobi, oprezno odprli vrata, pokukali v sobo ter skočili k postelji, vse to se je odigralo, preden je počil drugi strel? Je tako?«

»Natančno tako.«

»Dobro,« dobro, dve ali tri minute. E, da, ne več ko tri minute. Presenetljivo! Več, dragi Markham,« je nadaljeval Vance ter se nagnil k njemu: »Veš, da ne bi rad vplival na tvojo sodbo, mislim pa, da si dobro storil, ko si se vdal prošnji gospoda Greeneja. Zdi se mi pa, da tvojega namišljenega tatu ni nikdar bilo.«

Markham je pretehtal svojega prijatelja z izrazom, v katerem se je razodeval dvom.

Ker ga je poznal do dna, je vedel, da je že moral imeti globlji razlog, če mu je kaj takšnega svetoval; poleg tega pa je to zasliševanje bilo zanj zanimivo. Zato me ni presenetilo, ko je odgovoril:

»Odlično, Greene, bavit se bom s to zadevo in pridem morda k vam v prvih popoldanskih urah. Prosim vas, da zberete vse člane družine, ker jih želim zaslišati.«

»Vsi bomo zbrani,« je pritrdil Greene s tresočo se roko; po teh besedah je častljivo zapustil sobo.

»Ni ravno preveč prikupen ta mož, dragi Markham,« je še dodal Vance, ki je Greeneju sledil z očmi.

»On spada v tvoj svet, ne v moj,« je zamrmral Markham.

»Sicer pa je zanimivo,« je nadaljeval Vance ljubeznivo. »Opazam, da ta človek mene očividno silno sovraži, ti pa si mu zelo všeč.«

»Tvoj posmehljivi način govorjenja ni ravno najboljši, da bi si z njim pridobil priljubljenost pri ljudeh.«

»Toda, Markham, stari moj prijatelj, res se ne potegujem za Chestrovo prijateljstvo.«

»Misliš, da on kaj ve, ali vsaj kaj sumi?«

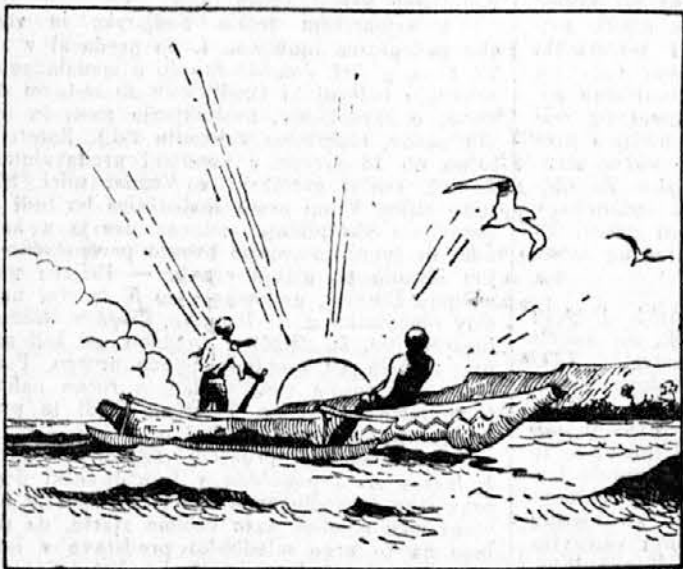
Vance se je zazrl v temno nebo in odgovoril z nizkim glasom:

Andrejčkov
Jože

Zalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

424.

Drugi večer, ko je sonce zahajalo, se jima je upanje izpolnilo. V daljavi sta zagledala siv rob z vrhovi gora, ki so se dvigale nad obalo. To jima je dalo novih moči in sta se še krepkeje uprla v vesla. Kmalu sta na begu že ločila naselbine, na vzhodu pa se je prikazalo večje meslo.

425.

Kapitan je zdaj spoznal, da sta pri oloku Javi, ki mu je bil znan s poprejšnjih polovanj. Tam je, kakor je vedel, živelo dosti Evropejcev. Zato sta veslala naravnost proti pristanišču, kjer se je zibalo vse polno večjih in manjših ladij. Na bregu je bilo vse živo.

426.

Ko sta kapitan in Tomaž stopila na suho, je bila že noč. Po mestu so se prižigale luči in vse je sililo na proslo hladit se. Bila sta v Bataviji, preslalnici Jave. Ter gledala pisano množico mornarjev, častnikov, vojakov, gospa in gospodičen, ki so stopale mimo njiju.

Kako umno zna Evropa reševati vprašanje olja

Eno najtežjih, a vendar rešljivih vprašanj v okviru gospodarske neodvisnosti

Eno najvažnejših in tudi najtežjih vprašanj za dosego evropske gospodarske neodvisnosti je brez dvoma zadostna preskrba masloč, med katerimi so velikega pomena tudi razna olja. Vendar pa kaže — pravi poročilo iz Berlina — da bo to vprašanje kljub vsej kočljivosti kmalu ugodno rešeno in da bo Evropa tudi na tem polju postala gospodarsko neodvisna od drugih dežel.

Zelo se je razširila — nadaljuje berlinski poročevalec — gojitev najraznovrstnejših oljnic in so dosedanjí uspehi na tem polju prekosili vsa pričakovanja.

Glavna rastlina, iz katere v Evropi pridobivajo olje, je oliva. V Evropi so dozdaj od vseh vrst olja pridelali olivnega daleč največ, in sicer celih 75 odstotkov. Glavne dežele, kjer pridelujejo olivno olje, so Italija, Španija, Grčija in Portugalska. Povprečna evropska proizvodnja olivnega olja je leta 1914 znašala le okrog 700.000 ton, danes pa je dosegla že 900.000 ton, torej celih dve sto tisoč ton več. Omenjene dežele si v zadnjem času še prav posebno prizadevajo, kako bi dvignile pridelavek olja. Zlasti v Italiji in v Španiji so v tem oziru že mnogo storili.

Dobro olje pa se lahko pridobiva tudi še iz številnih drugih rastlin, ne samo iz oliv, na primer iz sončnic, lanu, posebne repe, soje, ricinusa, konoplje, bombaža, krompirja, maka, žafrana in še iz nekaterih drugih. Nekateri teh dragocenih rastlin so začeli v zadnjem času zlasti v Nemčiji zelo gojiti. Leta 1933 je imela Nemčija z oljnicami posajenega ozemlja le nekaj tisoč hektarov, danes pa ga ima že okrog 300.000 ha.

Pa tudi v nekaterih drugih deželah, ne samo v Nemčiji, so v zadnjih letih začeli v vedno večji meri gojiti oljnice. Tako so na primer lani imeli na Švedskem okrog 15.000 ha z oljnicami posejane oziroma posejane površine. Zelo so v tem oziru napredni tudi na Danskem (300.000 ha). V Franciji so lani posejali z repo, iz kakršne je mogoče pridelovati olje, do 200.000 ha površine. V Romuniji pa olje pridobivajo v glavnem iz sončnic. Isto velja tudi za Srbijo, Bolgarijo in za Madžarsko. V jugovzhodnih evropskih deželah pa so v zadnjem času začeli v vedno večji meri gojiti tudi sojo. V Romuniji namerava neka družba pridelovati olje iz žafrana. Računajo, da bodo na vsakem hektaru z žafranom poraščene zemlje pridelali do 1,25 kg olja.

Omejitev potrošnje tobaka na Finskem

Iz finske prestolnice poročajo, da so tudi v tej severni evropski državi, ki v komaj dveh letih preživlja zdaj že drugo hudo vojno z Rusijo, sklenili omejiti prodajo in porabo tobaka. Odluk je začel veljati z večerajšnjim ponedeljkom in določa, da dobi odtlej vsak finski kadilec po 200 gramov tobaka na mesec.

Ladja žrtev »ledene gore« pred Carigradom

Majhna, komaj 350-tonska ladja »Radničev« se je dne 21. vrátila iz Bolgarije v turške vode, nato torjena s sodi. Ko je priplula do bosporške ožine, se je zaletela v velik sklad ledu, ki ga je voda zanesla celo v bližino Carigrada, najbrž odkod s severa. Led se je pri tem sicer prelomil, toda ladjo je pri tem vrglo na čeri, kjer je nasedla. Ker je na nekem mestu začela vdirati v ladjo voda, so morali mornarji spustiti v morje rešilne čolne, s katerimi so vsi člani posadke lahko prišli na varno. Z ladjo pa bo baje težko še kaj. K reči ni dosti škode, ker je bila majhna. — Letošnja zima

je res nenavadna, kakor se vidi tudi iz tega primera. Včasih so ledene gore potapljale ladje samo v severnem delu oceanških voda, zdaj pa se to, vsaj v malem, dogaja celo pred Carigradom.

Pomemben podaljšek pariške železnice

Pariški prefekt je odobril načrt za ponovno podaljšanje pariške železnice od Porte Clichy-ja do istoimenskega mostu. Po predloženem načrtu bi morala ta dela trajati tri leta, če bo zaposlenih dva tisoč delavcev. Nov tir bo dolg 1,7 km. Če bodo hoteli izkopati primerne podzemne predore, bodo morali odstraniti 125.000 kubičnih metrov zemlje. Nova železnica bo v precejšnji meri zboljšala prometne zveze med središčem Pariza in clichejskim predmestjem.

»Umetna« žena

32 let stari ženi trgovca Daisyja Gutherja iz Sante Monice v Kaliforniji so v Združenih ameriških državah dali ime »Umetna žena«. Do tega je prišlo takole:

Pred dvema letoma je omenjena žena postala žrtev požara, ki je izbruhnil v hiši, kjer sta z mo-

žem stanovala. Dabila je pri tem hude opekline na obrazu in je zaradi njih grozno trpela. Celih dvajset mesecev je uboga žena morala preležati v nekem zdravstvenem zavodu, kjer so ji zdravniki sklenili nadomestiti nekatere dele ožganega telesa, zlasti na obrazu z umetnimi, ki so jih odrezali drugim, najbrž seveda takšnim ljudem, ki so pravkar umrli. Slednjič se jim je ta njihov poskus tudi posrečil in sicer v celoti.

»Popravljen« žena ima zdaj lasuljo, umetne zobe, nos iz parafina, slonokoščeno brado, umetne trepalnice in obrvi, stekleno oko, štiri umetne prste in troje srebrnih reber.

Mačke v poštni službi

Italijanski dopisnik je iz Berlina poslal tudi tole zanimivo poročilo: Zdaj proučujejo možnost, kako bi se dale mačke uporabiti za pošto službo. Dozdaj se je dogajalo, da je človek spravil v svojo službo na primer pse in golobe. Prve recimo na visokem severu kjer jih je vpregel v sani, ter s takšno pasjo vprego skušal čimdlje prodreti v deželo večnega ledu, golobe pa je naredil za poštarje v takšnih primerih, ko ne bi bilo pametno poslužiti se drugih, običajnejših sredstev. Zivali so na ta način rešile tudi že dokaj človeških življenj.

Nemški časopisi pa zdaj omenjajo, da so na nekaterih poštah področjih v Nemčiji, kakor na primer leta 1879 v Berlinu, kakih 30 mačk vzgojili za pošto službo. Mačke so se izkazale prav tako odlično kot golobje poštarji. Pošiljali so jih s sporočili s tega ali onega poštnega urada, in vselej so se mačke zanesljivo vrnile spet nazaj z odgovorom. Pokazalo se je pri tem tudi, da imajo mačke sijajen čut za orientacijo. Nobena mačka-poštarica

se ni nikdar v tej službi izgubila, pravijo, pač pa je vselej prišla celo brez kakšnih večjih zamud na določeno mesto. Mačka, ki so jo dozdaj ljudje smatrali za nediscipliniranega samoljubneža, je tako dobila svoje zadoščenje.

Rotschildove obleke na javni dražbi

Kratko poročilo iz Pariza pravi, da se je te dni spet začela javna razprodaja vsega, kar je imel v svoji garderobi sloviti bogataš Mavricij Rotschild. Javno dražbo so svoj čas ustavili zaradi zakonite določe, s katero so bile uvedene kazenske za oblačilne predmete, ki so novi ali se vsaj lahko smatrajo za takšne. Sodišče je pred kratkim tudi glede Rotschildovih stvari izrazilo svoje mnenje ter odločilo, da stvari, ki so v Rotschildovi razkošni garderobi, ni smatrati za takšne, ki bi se nanje nanašala kakšna določba glede oblačilnih nakaznic ter da jih je zato dovoljeno prc lati. Ves denar, ki ga bodo za dragocene Rotschildove obleke in druge stvari iz njegove bogato založene garderobe dobili, bodo dali v dobrodelne namene.

Pisalne in petne mare, albume in knjižne ovitke

krasno benečansko delo, si oglejte v
Papirnici ljudske knjižarne
Pred Škofijo 5 - Ljubljana - Miklošičeva c. 5

Nemške železnice in sedanja vojna

Lansko leto so prinesle 9 milijard dohodkov

Te dni je izšla v Nemčiji neka publikacija, ki so jo izdale nemške državne železnice in ki ima namen, vzbuditi tudi onstran nemških meja široko zanimanje. Med drugim piše, da so nemške državne železnice dobile v zadnjih letih nove naloge vojaškega in vojno-gospodarskega značaja, naloge, ki so bile že takoj ob izbruhu sedanje vojne v Evropi velike, pozneje pa so postajale še vedno večje in so dosegle svoj višek v letu 1941.

V tem časovnem razdobju je bilo treba poleg tistega, kar je zahtevala vojna na Balkanu, prodiranje na vzhodnem bojišču ter oskrbovanje severnega in južnega bojišča, prepeljati velike vojaške oddelke in primerne potreščine ter orožje na rusko bojišče.

Od preteklega junija dalje je orjaški epopad, ki se je odigral na 2.000 km dolgem bojišču, nujno zahteval od nemških železnice nove ogromne na-

pore vojaškega značaja, pri čemer je treba vpoštevati še dejstvo, da so se tudi civilisti doma dosti bolj posluževali železnice, kot prej. Preskušnja nemških železnice je bila lansko leto skrajno trda, treba pa je priznati, da so sijajno premagale tudi te težave. Na podlagi teh zadnjih velikihkušenj se lahko reče, da poleg železnice ni nobenega drugega prevoznega sredstva več ki bi v vojni lahko tako odlično sodelovalo, poleg tega pa zagotavljalo tudi oskrbovanje 80 milijonskega naroda.

Sprito tako velikega železniškega prometa, kakršnega imajo v zadnjih letih v Nemčiji, je razumljivo, da so bili temu primerno tudi dohodki nemških državnih železnice nenavadno veliki. Kako so se dvignili, se vidi iz primerjave s tistimi iz mirnih časov. Tako so na pr. leta 1938, torej v zadnjem mirnem letu, znašali ti dohodki samo 7,6 milijard mark, lansko leto pa so se dvignili kar na celih devet milijard nemških mark.

DOBRI STARI ČASI

Ob pol šestih se je nazadnje zaslísal Luizin glas. Bil je divji, nepopisljiv krik, da je vsem zastala kri. Doktorjev glas je naglo ugovarjal. Zvedeli so, da je naredil zdravnik gib, ko da bi hotel reči: »Zaman je! Nehajmo,« a je ob njenem kriku spet začel z delom.

Zaradi enakomernega udarjanja drobnega gostega dežja, ki je padal na vsa odprta okna, se je zdela tema v hiši še bolj mrtvaška. Ker se je v dvoraní in na hodniku stemnilo, so se približali šibki svetlobi sveče, ki je prihajala iz spalnice. Ljudje so se začeli umikati po prstih, senca za senco je izginila. Po kamnití cesti so se potem slišali težki čevlji, koraki brez glasov. Cija se je prav počasi približala gospodarju ter mu pošepetala v uho, če hoče kaj zaužiti. Z osornim gibom ji je velel, naj molči.

Po sedmi uri, ko so odšli vsi, ki niso spadali k družini, razen Tonija Galla, Ismaela, profesorja, Estere ter treh ali štirih žensk, ki so bile v spalnici, se je zaslíšalo dolgo, pritajeno stokanje, ki skoraj ni bilo podobno človeškemu glasu. Doktor je stopil v dvorano. Bilo je temno. Zadel je ob stol in glasno vprašal: »Ali je gospod inženir tu?«

»Da, gospod,« je odgovoril Toni Gall ter šel po luč. Inženir je molčal in se ni ganil.

Toni Gall se je takoj vrnil z lučjo. Doktor Aliprandi, ki se ga rad spominja kot odkritega poštenjaka z jasnim razumom in plemenitim srcem, se je približal počivalniku, kjer je sedel stric Peter.

»Gospod inženir,« je rekel s solzami v očeh zdravnik. »Zdaj morate še vi nekaj storiti.«

»Jaz?« je vprašal stric Peter in dvignil oči.

»Da, poskusiti morate, da bi jo spravili proč. Treba je, da greste in ji rečete besedo. Vi ste ji kakor oče. In zdaj je trenutek, ko mora nastopiti oče.«

»Pustite moj-ga gospoda,« je zagodrnjala Cija. »Ni za take stvari. Trpi in nič drugega.«

Med stokanjem so se zdaj slišali nežni glasovi in poljubi. Inženir se je uprl s pestmi ob počivalnik in za trenutek obstal s povešeno glavo. Potem je s težavo vstal in rekel zdravniku:

»Ali moram iti sam?«

»Ali želite, da bi bil jaz poleg?«

»Da.«

»Dobro. Sicer pa bo zastoj. Siliti je noč, toda poskusiti je treba.«

Doktor je rekel ženam, ki so bile še v spalnici, naj gredo ven, potem se je na pragu obrnil k inženirju in mu pomignil, naj pride.

»Gospa Luiza,« je rekel nežno. »Tu je stric, vaš ljubi stric, ki vas hoče nekaj prositi.«

Stari mož je vstopil s mirnim obrazom, a se je opotekel. Ko je naredil dva koraka po spalnici, se je ustavil. Luiza je sedela na postelji z mrtvim otrokom na rokah. Stiskala ga je k sebi, ga poljubovala na obraz, na vrat, vzdihovala ter zadrževala na ustničah dolgo, nepopisljivo stokanje:

»Da, da, da, da,« je rekla s skoraj nežnim smehljajem. »Striček je tu, ljubček, tvoj stric, ki je prišel k svoji ljubici, k svoji Ombretti Pipi, ki ga je imela tako rada. Da, da, da, da.«

»Luiza,« je rekel stric Peter. »Pomiri se. Naredili so vse, kar je bilo mogoče. Zdaj pojdi z menoj, ne bodi več tu, pojdi z menoj.«

»Stric, stric, stric,« je rekla Luiza z neizmerno nežnostjo, ne da bi ga pogledala. Stiskala je mrtvo telesce k sebi in ga

zibala. »Pridi sem, pridi sem, pridi sem k svoji Mariji. Pridi, pridi k nama, saj si naš stric. Ne, draga, ne, draga, nikdar ne bomo zapustili našega strica.«

Stric se je tresel, bol-st ga je za trenutek premagala in izvil se mu je vzdih.

»Pusti jo v miru,« je rekel z močnim glasom. Kakor bi ga ne slišala, je nadaljevala: »Pojdiva, dragica, pojdiva k stricu. Ali greva, Marija? Da, da, greva, greva.« S postelje je zdrsnila na tla, se približala stricu. Z leve roko je stiskala na prsa sladkega mrljčka. Z drugo se je oklenila strica okoli vratu in mu zašepetala: »Poljubček, poljubček, daj poljubček svoji Ombretti, samo en poljubček, samo enega.«

Stric Peter se je sklonil, poljubil obrazek, ki ga je smrt že žalostno spajila, ter potočil dve debeli solzi. »Poglej, poglej, stric,« je rekla, »gospod doktor, prinesite luč sem. Da, da, ne bodite hudobni, doktor. Poglej, stric, naš zaklad.«

Aliprandi je bil uporen in je hotel še vztrajati. Toda ta blazna bolelost je imela nekaj svetega, č-mur se je uklonil. Poslušal je, vzela luč ter jo približala mrtvemu telescu, ki je vzbujalo z napol odprtimi očmi in razširjenimi zenicami neizmerno usmiljenje. In to je bila Marija, ljubka Ombretta, sladkost starega moža, smeh in ljubezen hiše.

»Poglej, stric, kako smo mučili ta mala prsa, ubogi srček, kako smo ga mučili s tolikim drgnjenjem. Mama je delala to, veš, Marija, tvoja grda mama in oni hudobni doktor!«

»Dovolj!« je odločno rekel doktor in položil luč na pisalno mizo. »Le govorite s hčerko, toda ne s to, temveč z ono, ki je v nebesih.«

Vtis je bil grozen. Vsa nežnost je izginila Luizi z obraza. Temna se je pomaknila nazaj ter stiskala mrtvega otroka na prsa. »Ne!« je zakričala. »Ne! Ni v nebesih! Moja je! Bog je hudoben! Ne! Ne dam mu je!«